

Program proti šikanování

Cíl programu: vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí.

1. Prevence šikany

- 1.1 Seznámení žáků a jejich zákonných zástupců s Krizovým plánem na začátku školního roku;
- 1.2 Vzdělávání pedagogických pracovníků (doplňování odborné literatury, účast na seminářích, doporučování výchovných postupů pracovníky ŠPP);
- 1.3 Osvěta rodičů (třídní schůzky, webové stránky školy, společná třídní schůzka pro rodiče 1. ročníků v kinosále Vítek za přítomnosti vedení školy a ŠP, VP, MP);
- 1.4 Monitorování vztahů ve třídách (skupinová práce s 1. ročníky, dotazníková šetření ve třídách, pozorování, schránky důvěry, umístěné ve škole, na webových stránkách školy);
- 1.5 Osvěta žáků (v rámci výuky, školní informační kanál, webové stránky školy, jednorázové besedy);
- 1.6 Dohled pedagogických pracovníků nad žáky o přestávkách, před a po vyučování;

- 1.7 Školní řád - šikana je považována za závažné porušení školního řádu. Ředitel školy může žáka podmíněně vyloučit ze studia nebo vyloučit ze studia dle § 31 odst. 2, 3 a 4 školského zákona;

Zodpovídá: ŘŠ

Realizace: ZŘ, ŠPP, pedagogičtí pracovníci;

2. Krizový plán - metody řešení

2.1 Počáteční stadia šikany

- Dotazníková šetření, zjišťující vztahy ve třídě a hodnocení vztahů jednotlivými žáky;
- Individuální rozhovory s vytypovanými žáky, popř. s těmi, kteří na šikanování upozornili;
- Individuální rozhovory s oběťmi;
- Individuální rozhovory se svědky;
- Zajištění ochrany obětem;
- Individuální rozhovor s rodiči oběti;
- Individuální rozhovor s agresory;
- Návrh dalšího postupu, stanovení výchovných opatření;
- Individuální rozhovor s rodiči agresora, event. doporučení spolupráce s dalšími institucemi a orgány v rezortu školství, zdravotnictví, sociální péče, případně s NNO specializovanými na prevenci a řešení šikany;
- Udělení výchovného opatření žákovi - agresorovi;
- Dle konkrétní situace - oznámení policii ČR, OSPOD;

Zodpovídá: ŘŠ

Realizace: ZŘ, ŠPP, pedagogičtí pracovníci;

2.2 Pokročilá šikana s neobvyklou formou

- Překonání šoku pedagogického pracovníka, bezprostřední záchrana oběti;
- Domluva pedagogických pracovníků na postupu řešení;
- Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi;
- Pokračující pomoc a podpora oběti;
- Kontaktování rodičů oběti i agresora;
- Nahlášení policii ČR;
- Vlastní vyšetřování;
- Spolupráce s dalšími institucemi a orgány;
- Potrestání agresora;
- Doporučení rodičům agresora k dobrovolnému umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, příp. dobrovolnému pobytu v diagnostickém ústavu;

Zodpovídá: ŘŠ

Realizace: ZŘ, ŠPP, pedagogičtí pracovníci;

3. Následná, nápravná opatření

- Skupinová práce se třídou - posílení pozitivních vzorů chování, prohloubení empatie žáků;
- Dle konkrétní situace převedení oběti do jiné třídy, pracovní skupiny;
- Průběžné sledování pozice oběti v třídním kolektivu;
- Občasné monitorování sociálního klimatu ve třídě v průběhu studia;

Zodpovídá: ŘŠ

Realizace: ZŘ, ŠPP, pedagogičtí pracovníci;

4. Závěr

4.1 Trestní postih pedagogického pracovníka v případě, že nepřijme žádná opatření

- Neoznámení, případně nepřečtení trestnému činu (§368,367 tr. zákona);
- Nadřazování (§366 tr. zák.) či schvalování trestného činu (§365 tr. zákona);
- Popř. podněcování k trestnému činu (§364 tr. zákona);
- Event. účastenství na trestném činu (§24 tr. zákona), pokud o chování věděl a nezabránil mu;

4.2 Související dokumenty

- Zákon č.561/2004Sb.,o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání;
- Metodický pokyn č.j.21 291/2010-28 k primární prevenci rizikového u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních;
- Metodický pokyn 22 294/2013-1 k řešení šikany ve školách a školských zařízeních;
- §9, §10 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků; akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků ve znění vyhl. č. 272/2014 Sb;

4.3 Program proti šikaně je součástí Minimálního preventivního programu školy a bude uveřejněn na webových stránkách školy;

4.4 Přílohou programu je Informační leták pro žáky ZŠ a pro studenty SŠ.

Ostrava 1.9.2017

Zpracovala: PhDr. Hana Štěpánová

Schválila: ing. Magda Dirgasová

Informační leták pro žáky

- **Nikdo nemá právo druhému ubližovat!**
- **Spolužáci se k tobě chovají nepřátelsky, ubližují ti a ty nevíš, jak dál?**
- **Víš o někom, kdo je šikanován a je ti ho líto?**

PŘEKONEJ STRACH A ZAJDI ZA ŠKOLNÍ PSYCHOLOŽKOU, VÝCHOVNOU PORADKYNÍ, METODIČKOU PREVENCE, UČITELEM - ZA NĚKÝM KOMU DŮVĚRUJEŠ! Neprozradí tě.

SVĚŘ SE RODIČŮM!

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepřijemné, co tě poniжуje, nebo to, co tě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepřijemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevšímali si tě, využívá k tomu i ICT technologie, dává ti násilné i manipulativní příkazy.

Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí či pohrůžka násilí (bití, krádeže, poškozování věcí). Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá i trestným činem.

Z hlediska trestního zákona může šikanování naplňovat skutkovou podstatu trestních činů či provinění: vydírání (§ 175), omezování osobní svobody (§ 171), útisku (§ 177), ublížení na zdraví (§ 145-148), loupeže (§ 173), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352), poškození cizí věci (§ 228), znásilnění (§ 185), kupliřství (§ 189).

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl špatný nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými spolužáky. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se snažím na to nemyslet. A doufám, že se to zlepší“.

Myslet si, že to bude lepší, je omyl, je to strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje.

Nevzdávej to a udělej následující:

- využij schránku důvěry školní psycholožky na webu školy;
- v případě, že nenajdeš odvahu svěřit se ani svým rodičům, zavolej na bezplatnou pražskou Linku bezpečí 800 155 555 nebo 116 006. **Můžeš volat z celé republiky, nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu.** Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám - sama, komu se něco podobného děje.

Informace pro rodiče

Jak poznají, že je jejich dítě šikanováno

1. Příznaky šikany

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo kamarádi.
- Nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by telefonovalo apod.
- Není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nemá chuť jít ráno do školy, odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat strach, ztrátu chuti k jídlu.
- Nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze). Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“
- Ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Bývá smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma kraje peníze.
- Nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní potíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Vyhýbá se docházce do školy.
- Zdržuje se doma víc, než mělo ve zvyku.

Doporučený postup

- Rozhovor s dítětem.
- Kontaktování školy (školní psycholožky, výchovné poradkyně, metodičky prevence, třídní učitelky, třídního učitele) - oznámení podezření.

2. Přímé znaky šikanování

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponížování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžité dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či ke spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, št'ouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale nápadné, že je oběť neopláclí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Doporučený postup

- Upozorněte na tyto projevy své dítě, aby je ve svém okolí vnímalo a oznámilo.
- Upozorněte své dítě, aby se těchto projevů vyvarovalo.